

Socialdepartementet

Barnombudsmannen
Box 22106
104 22 Stockholm

Uppdrag att ta fram en genomförandeplan för att lyssna till barn och unga med funktionsnedsättning

Regeringens beslut

Barnombudsmannen får i uppdrag att ta fram en genomförandeplan för att på ett metodiskt sätt kunna inhämta åsikter och erfarenheter från barn och unga med funktionsnedsättning. Genomförandeplanen ska innefatta tillvägagångssätt, tidplan och uppskattade kostnader, högst 1 miljon kronor, för att på ett metodiskt sätt undersöka och sammanställa hur barn och unga – såväl flickor som pojkar – med olika typer av funktionsnedsättning upplever sin situation och det stöd de får.

I uppdraget ingår att beakta de särskilda behov och förutsättningar att komma till tals som barn och unga med kommunikationssvårigheter kan ha.

I arbetet med att ta fram genomförandeplanen bör en dialog föras med Myndigheten för handikappolitisk samordning (Handisam).

Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Socialdepartementet) senast den 18 januari 2013. Redovisningen ska hänvisa till det diarienummer som detta beslut har.

Barnombudsmannen får använda högst 200 000 kronor för att genomföra uppdraget. Kostnaden ska belasta utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg, anslaget 5:3 Insatser för att förverkliga konventionen om barnets rättigheter i Sverige, anslagsposten 2 Del till Kammarkollegiet. Medlen betalas ut engångsvis mot rekvisition ställd till Kammarkollegiet. Rekvisitionen ska ske senast den 30 november 2012 och hänvisa till det diarienummer som detta beslut har. Medel som inte har förbrukats ska återbetalas till Kammarkollegiet senast den 28 februari 2013. En redovisning av hur medlen har använts ska lämnas till Kammarkollegiet med kopia till Regeringskansliet (Socialdepartementet)

senast den 28 februari 2013. Redovisningen ska hänvisa till det diarienummer som detta beslut har.

Skälen för regeringens beslut

Barn med funktionsnedsättning har, liksom alla andra barn, rätt att få uttrycka sina åsikter i frågor som rör dem. Denna rättighet uttrycks såväl i konventionen om barnets rättigheter, barnkonventionen, som i konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. I regeringens strategi för att stärka barnets rättigheter i Sverige (prop. 2009/10:232) fastslås även principen att barn ska ges förutsättningar att uttrycka sina åsikter i frågor som rör dem.

Många barn och unga med funktionsnedsättning behöver särskilt stöd i sin vardag, och har därför många kontakter med olika aktörer som till exempel barn- och ungdomshabiliteringen och syn- och hörselcentralen. Stödet kan också behöva samordnas med andra verksamheter såsom skolan, förskolan och socialtjänsten. Dessa barn och unga är på många sätt beroende av omvärldens stöd och hjälp i olika avseenden, samtidigt som de sällan själva får uttrycka sina åsikter om, eller påverka, det stöd som erbjuds.

Stödet till barn och ungdomar med funktionsnedsättning samt deras familjer varierar. Det kan handla om medicinskt, pedagogiskt, psykologiskt, socialt, tekniskt eller ekonomiskt stöd. Stödinsatserna regleras i olika regelverk och har olika huvudmän.

Riksrevisionen har granskat samordningen av samhällets stöd till barn och unga med funktionsnedsättning (RiR 2011:17). I granskningen konstaterar Riksrevisionen en del brister i hur stödet samordnas som i sin tur påverkar möjligheterna för familjer med barn med funktionsnedsättning att kunna leva ett liv som andra. Riksrevisionens slutsatser baserar sig bl.a. på intervjuer med föräldrar till barn med funktionsnedsättning samt berörda aktörer inom stat, kommun och landsting.

Regeringen anser att det är viktigt att komplettera bilden av hur situationen för barn och unga med funktionsnedsättning ser ut genom att låta dem själva komma till tals på ett samlat och metodiskt sätt, och att denna kunskap sammanställs.

Barn är individer med olika förutsättningar och möjligheter att komma till tals. Vissa barn kan dock ha särskilt svårt att komma till tals, det gäller t.ex. barn med kommunikationssvårigheter.

Det pågår arbete för att utveckla möjligheterna för barn och unga med funktionsnedsättning att komma till tals. Bland annat har Handisam i uppdrag att i samarbete med Handikappförbunden och i samråd med Barnombudsmannen samla erfarenheter och sprida information om

metoder och strategier för hur barn och ungdomar med funktionsnedsättning ska kunna påverka beslut som rör dem själva (dnr S2011/3088/FST och dnr S2011/4747/FST). Inom ramen för uppdraget har bl.a. utbildningspaket tagits fram som riktar sig till biståndshandläggare, men även habiliteringspersonal, lärare och elevhälsopersonal. Vidare har en expertgrupp med barn och unga knutits till projektet och fungerar som ett bollplank.

För att utveckla kunskapen om situationen för ungdomar med funktionsnedsättning har dessutom Ungdomsstyrelsen i uppdrag att genomföra en tematisk analys av levnadsvillkoren för ungdomar med funktionsnedsättning i fråga om utbildning, inflytande, kultur, fritid och föreningsliv, arbetsmarknad samt hälsa (dnr U2011/7070/UC). Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 30 november 2012.

Barnombudsmannen bör i genomförande av detta uppdrag ta tillvara de kunskaper, erfarenheter och metoder som finns från ovanstående uppdrag.

Under förutsättning att riksdagen beviljar medel och att regeringen bedömer att en ändamålsenlig genomförandeplan upprättats har regeringen för avsikt att för budgetåret 2013 tilldela Barnombudsmannen medel för att med utgångspunkt i genomförandeplanen lyssna till barn och unga med funktionsnedsättning.

På regeringens vägnar

Maria Larsson

Tarja Birkoff

Kopia till

Statsrådsberedningen/Sam
Finansdepartementet/Ba
Utbildningsdepartementet/UC, Jäm
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
Socialutskottet
Riksrevisionen
Kammarkollegiet
Myndigheten för handikappolitisk samordning
Ungdomsstyrelsen
Handikappförbunden
Lika Unika
Nätverket Unga för Tillgänglighet